

YTTRANDE

Dnr Ju2022/00209

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 25 april 2022

Slutbetänkandet Säkerhet och tillgänglighet vid val (SOU 2021:96)

Sammanfattning

SPF Seniorerna anser att en faktiskt säkrad möjlighet att rösta och skyddet för fria och hemliga val är demokratiska grundstenar. Många har i dag svårt att använda sin rösträtt. Anpassad information och god tillgänglighet till röstningsprocesser och -lokaler är därför viktigt. Möjligheten att rösta genom fritt valt bud är en förstärkning som är viktig men som också kan medföra risker.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att

- den centrala valmyndigheten ges ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhet och administration,
- röstning ska vara tillgänglig för alla väljare och att tillgängligheten ska omfatta lokaler för röstmottagningen, röstningsförfarandet och information till väljarna.
- Valmyndigheten ska samla in uppgifter om röstmottagningsställets tillgänglighetsstatus samt om när och hur väljare kan begära ambulerande röstmottagare samt tillhandahålla dessa uppgifter på myndighetens webbplats,
- informationen i val- och röstningslokaler ska anpassas till personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

SPF Seniorerna delar inte utredningens bedömning att samordningen av säkerhetsfrågorna bör kunna hanteras inom ramen för råd och rekommendationer samt att det inte finns något behov av att i föreskrifter precisera hur berörda myndigheter i valadministrationen ska hantera säkerhetsfrågorna.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

3.9.3 Ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhetsfrågorna inom valadministrationen

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att den centrala valmyndigheten ska ha ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhetsfrågorna inom valadministrationen, både när det gäller den fysiska säkerheten och valsystemets infrastruktur och informationshantering.

Det är viktigt att säkerhetsfrågorna vid val ges en central sammanhållande funktion. Tilltron till valsystemet bygger i stor utsträckning på att medborgarna litar på att valen inte kan manipuleras. Ett öppet samhälle som i hög grad bygger på tillit riskerar alltid att utsättas för olika former av försök till påverkan. Det kan inte längre förväntas att kommunernas alla lokala valmyndigheter och Sveriges utlandsmyndigheter helt på egen hand ska kunna skydda valsystemet mot hot och risker för påverkan.

3.9.4 Vad ska samordnas?

SPF Seniorerna delar inte utredningens bedömning att samordningen av säkerhetsfrågorna bör kunna hanteras inom ramen för råd och rekommendationer samt att det för närvarande inte finns något behov av att i föreskrifter precisera hur berörda myndigheter i valadministrationen ska hantera säkerhetsfrågorna.

Argumentationen för att inte ge den föreslagna centrala valmyndigheten föreskriftsrätt är allt för summarisk. Även om det kan te sig mer komplicerat att ta fram föreskrifter om säkerhetsfrågor som också inkluderar behov av lokala variationer, exempelvis vid vissa utlandsmyndigheter, är det ändå möjligt.

Det framstår som att föreskrifter som åtföljs av mer situationsanpassade råd och rekommendationer tillsammans kan vara ett mycket gott stöd i en tid där påverkansoperationer har blivit något som återkommande kan hota eller skada tilltron till valsystemet och ytterst demokratin. Frågan om vad som bör regleras i lag, förordning, föreskrifter eller råd och rekommendationer bör snarare avgöras genom en uppföljning och utvärdering som bland annat diskuterar hur följsamheten för råd och rekommendationer faktiskt ser ut. Incidentrapportering kan här utgöra en del av ett brett underlag för fortsatta överväganden.

7.7.1 Ett tydliggörande införs att tillgänglighet vid val omfattar valens lokaler, röstningsförfarande och information till väljare

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det införs en bestämmelse om att röstning ska vara tillgänglig för alla väljare och att tillgängligheten ska omfatta lokaler för röstmottagningen, röstningsförfarandet och information till väljarna.

Det är mycket bra att tillgänglighet enligt vallagen förtydligas och preciseras.

7.7.2 Valmyndigheten får ett uppdrag att ta fram och upprätthålla en vägledning med samlade regler och rekommendationer för tillgänglighet vid val

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Valmyndigheten i samverkan ska uppdras att ta fram och upprätthålla en vägledning med samlade regler och rekommendationer för tillgänglighet vid val.

7.7.3 Valmyndigheten ska samla in och publicera uppgifter om val- och röstningslokalernas tillgänglighetsstatus och om ambulerande röstmottagare

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Valmyndigheten ska samla in uppgifter om röstmottagningsställets tillgänglighetsstatus samt om när och hur väljare kan begära ambulerande röstmottagare samt tillhandahålla dessa uppgifter på myndighetens webbplats.

Det är bra att Valmyndigheten föreslås samla in de föreslagna uppgifterna och publicera dem på myndighetens webbplats. För många är aktuell och tillgänglig information avgörande för möjligheterna att använda sin rösträtt och planera röstandet i god tid. Särskilt viktigt är det för att möjligheten att anlita ambulerande röstmottagare inte ska bli överlastad.

7.7.4 Anpassning av information i val- och röstningslokaler

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att informationen i val- och röstningslokaler ska anpassas till personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsordförande beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Kent Löfgren deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande